

Diranê Pîrê dût difire; ezmanekî bi ewrên tozê dagirtî, çivîkên serîjêkirî bê rênasîn di nav de difirin û se-gine bi baskên xwe yên pola wan niçîr dikin. Ew di nav gulîstaneke mîrî de dimeşe, gul, binefş û nêrgizên reng-rengî ku di qoqê mirovan de çandine, dora qesra mîr dixemlînin û zurbeya segên ku qesrê diparêzin bi hestiyên wan dilîzin û dalêsin.

Zaroyên mîr jî, qoqek kirine gokê lîskê û davêjin hev. Çar hezar pîrekên mîr, li benda wî, şevên payîzan dêjmêrin. Lê riya wan dût e; şeva ku wî di nav nigên xwe de, mîna segekî ku xwediyê wî hestiyek avêtibe pêş, bibînin, nedihat.

- Jiyan xew û xew e, divê millet hertim di xew de be. Em xewnên sor, aravî û reng-rengî ji we re dixwazin û em ji bo xew û xewnên we xew nakin, bi şev û roj dixebitin da ku em xew û xewnên we biparêzin. Ê ku şiyar bibe, emê çavên wî biperçiqînin, birjînin; ne ji ber ku ji lêdan û hingavtinê hez dikin, em nekesine Sadîst ne. Em wîlo dikin da ku ew di xew de bimînin û xewnên reng-rengî ji dest wan neçin. Ma yê ku, tim û tim di xew de be dê bi çavan çî bike, ji bilî toz û şelmûtê bên tijîkirin, çima ewê çavên xwe bi beyaban û ziwakirina mirovan bêşîne. Qey hîne hêsir di çavên we de mane da em ji we re ziwabikin. Gava deng bi kesî nakeve, serok bi pozbilindî dide pêşiya berdevkên xwe û ji ode ya mi-

riyan derdikeve.

şiyar dibe, nîvmirovek mayî; destê rastê pûcbûye. Pêşî gumankir ku ew xistiye bin seriyê xwe û wa xewa dirêj, mîna ên şikeftê, hêştî pûç bibe. Lê dema dît ku ew ji gurmikan ve dileqe zanîbû ku hatiye hilkirin. "Mirov bi destekî jî dijî. Erê ez nizanim bi yê çepê bi-nivîsim, lê ne piroblemeke mezin e, di çend rojan de ezê hîn bibim. Wan gote min ku, destê rastê pîroz e. Diya min jî ev hevok, bi şîrê xwe re, berdabû damarên min. Lê ezê ji vir û pêve bikim ku yê çepê jî pîroz be. Ma qey nîvê çepê bi destên Iblîs afiriye". Rabûna wî ya ser-xwe, dihêle cerdûn xwe di korta avrêjê de veşêre. Cihekî çarkoşe ye, mitro bi mitrokîye û banê wê ne jê bilintir e, di nîvê wê de qulika avrêjê ye; Di rojên çûyî de ew negerek wî bû, heya bi sola wî ya bê benik jî tijî xûn û gû bûbû û bi kêra berberan jî ta nikarîbû cilên wî jê bikrana; ji gilîz, xûn.. û gû, ew pêve bûne şîma.

Ew destê xwe yê çepê dide bin henefiya avê û gava dixwaze rûdêmê xwe bişo, tiliyên wî di qevîstek û kortan de winda dibin. Hin birînên laş hîne xwîn jê dixilx-ile û hinek jî ji demeke nêzîk ve dev miçiqîne..

Çend çilpikên xwînê di korta avrêjê werdibin, destê çepê davêje bin guhê xwe ku nîviyê wî firiye. Wî fikir ku hinek lomeyan ji cerdûn bike, lê vebûna derî û reqîniya ku, bi eniya wî dikeve hêştin ew lomeyên xwe

bide şûn.

- Tufî. Bihna te ji ya avrêjê genîtir e. lawê kûndê. Qey te xwe neşûşt. Wî bizavên xwe kiribûn da xwîn û gûyê hişk ji xwe bike. "Xelk gûyê hişk jî bi me re ve dike". Dema ew ji bapîrê xwe dipirse dê; çawa yek karibe wilo bike, kalemêrê rihsipê xwe rast dike, tu dibêjî ku qey ew ji hezar salan ve li wir danîn e da ku wê pendê şirove bike; "Kurê min, ji bo ku bi teve bikin ew dikarin gû di devê xwe de bicûn û pur ser yekî kin".

"Wan gûyê min bi min ve hişkirin e bapîrê min, û me fêmkir ku, ew karin gûyê hişk bi me ve bikin. Ma ne divê rê jî hebe ku, yek karibe ji xwe bike".

Ji wê rojê de, Stêr her roj mêvana wî bû, bi dizî dikete odê û bi dizî jê bi derdiket. Hatina wê, di devên xelkê bajêr de, bû çêrok. Mêrên wê cadeyê, di xewnên xwe de, yek li dû yekî bi Stêrê re difirîn û postikên xwe yên kefnikgirtî dişewitandin.

Ew dikeve pêşiya şandekê serok û di riyeke dirêj, di nav odeyên girtiyên û xewnên wan ên vemirandî re, dilezînin. Di navbera her çend gavan de, panek li kerika kûna wî dikeve; "Eger te dît panek di pişta te de derbû, zanibe ku tu yê pêşî yî". Kenê wî dihêle şandek hartir bibe û bi ser lêdana panan de, bi çend gezan, birînine nuh di pişta wî de der bike.

- Keremke mamoste, rûne. Derbasbûna ode ya serok û

dengê wî dihêle ew derbasî cîhaneke biyan, dûrî rewş û sincên zîndanê, bibe.

Bi gotin û şana serok re, xwe dide ser danîştoka di hemberî masa wî de; di nivê odê de û dûrî masa wî bi çend gavan di danîştokê de dibe qufik. Piştî kurte demekê û bêdengiyekê bê dilovan, çavan li derdora xwe digerîne. Cara pêşîn çav bi keskayî û guline reng-rengî dikeve. Dawiya dawî ber bi cihê serok dinêre, masey-ke di rengê qehwê de, li ser wê pir dûsê û pênuş danîne. Kesê di piş de rûniştîye pêncî sal derbas nekirîye, riwekî paqij û bê tirs, li ser lêvên wî bermayiya maça pîrekekê, ku hîne ziwa nebûye, dibîne.

- Tuyê cixareyekê bikşînî. Bi gotinê re radibe ser xwe, radihêje qutiyekê bi zîv nîgarkirî. Dema devê wê ji hev dike, mûzîka cejnên sersal û zayînê jê dadirive û bi hesteyekî zêrî, cixarê jê re pêdixe. Piştî kişandina çend gulmên dû, serok bayekî reş ji ber xwe berdide û çend laşê di odê de şîn dibin. "Pênûsa te bi te re ye". Pirsê serok dihêle D. Pîrê pênuşa xwe bide dest wî. "Te bi vê pênuşê, ew gotar nivîsandin e".

- Kîjan gotar. Pirsê Dirên dihêle riwê serok bête guhartin.

- Lawê dêlan, ezê nebêjim kîjan gotara. Kulmekê di devê wî de diteqîne û dihêle çend diran ji dêv biweşin; "Dema nuha ez pênuşa te di kûna te ve kim tiwê zanibî

kîjan gotara". Qêrîna wî deriyên dojhê li ser Dirên vedike û sê segên berdayî êrîşî ser wî di kin; bihna xwînê wan bêtir har dike.

- Ew çavan di odeya nuh de vedike, hersê segên berdayî westayî ketine. Dîwarên odê ji lekên xwînê û perçeyên eyar û mûyê mirovan hatiye avakirin.

Riya bihuştê di nav nigên pîrekê re diherike, deriyê dîrok û azadiyê ye. Dema tukes, rê û bawarî bi kêrî wê netên, ew destê xwe li nav nigên xwe dixê û dibêje: "Tu dergeha jiyanê yî".

Stêr dide ser riya zindana ku, Diran têde hatî binçavkirin.

- Te çima ez buha kirîm û xwe erzan firot. Dibêje wê û seriyê xwe dixîne hembêzê. Giriya wî kaniyên ziwa derdikin.

Dengê zemûra tirumbûla serok, Stêrê ji ezmanê wî tîne xwar. Ew bi tenê, di odeya ku cobarên tozê tê de derdibûn, hêştin.

Ber bi perdê dinêre, bi nirîneke xemgînê lê bê tirs li wêneya wî dinire û ber bi pencerê ve dimeşe, perdeya ku, kefnikê serî tê re hildayî diqetîne, bi bazinê pencerê digre û wê li ser asoyekê ku, bi ewrên baranê dagirtî vedike û hêdî-hêdî dengê wî bi stiraneke zaroktiyê re bilind dibe:

Dê wernê lê baranê

*Baran barî bi zimbîla
Zikê erdê kir mîla
Xalî li ser ê*

Cindirês 1999

Tenê Ew Dar

Ji xew şiyar dibe. Reşiyê ode pêçayî, cara pêşiyê ew dinase ku reşî dikare evqasî tîr bibe. Bi dizî, carekê - dudiyan, çavan vedike. Ew baş dizanê, eger ku bi tem-amî çavan veke dê nema karibe heya bi çend katên din jî xewke û ji tirsê ku xwêdan li wî sar nebe û bayê sar, jî der ve, nekeve bin mitêla wî û arsimî nekeve, ne-wêrîbû xwe bilivanda.

Evan tevdîran tevan jî nehêştin ku xew ji çavên wî nereve û dema dibîne ku rûdêna wî werimiye, jî nav nivîna derdikeve.

Tîrbûna reşiyê jî herdiçû zêdetir dibû û hestek bi wî re çêdikir ku ew ji çavên wî difûre û dihêle ku vê yekê bike sedema nadîtina gewdê xwe.

Ber bi kepînê derê. Sekinînên wî yên di hundirê wê de û di demên ku ew dimîza, hertim gotina serleşkerê wan dihate bîrê; "Divê hertim seriyê we bilind be, heya demên ku wîn diçin destavê û dimîzin jî, divê wîn li nav gunên xwe nenirin, gereke serî û pozê we bilind be û nirînên we li asoyên dûrbîn. Ne xem e eger ku dîwar jî hebin dibe wîn dûr binirin".

Ev gotin digel bûyereke din, ji jiyana wî ya leşkerî, hertim dihate bîra wî ku çawa di rojekê ji rojên fêrkiri-

nê, û piştî çend kat û derbûna cobarên xwêdanê di eniyên wan de û di bin tîrên roka tîrmehê de û bi boneya ku ew bi derengî hînî agahîyên serleşker dibin, wan bi dêv davêjin erdê û ji wan tê xwestin ku xwe weke kuriyên buharê, di axê de, bigevzînin. Ê bi bîrhatina gotina wî ya ji berî demekê; "Gereke hertim seriyê we bilind be", ew xwe ji bîr dike û li şûn refê hevalên gevizandî dimîne.

Bi pana ku li gurmikên piyan dikeve, ji nav rêf tê avêtin û ew hêstra ku tê xwar û bi qasî teneyeke nîsk axê dikizirîne dihêle lehengiya ku ji xwe re dixwest riswa bibe, û ew ji binî ve biherife.

Di avdestê de destan davêje dêxûna bêceme û bi destketina bê re dihêle ew veciniqe; "Qey ez xewnekê dibînim". Ev pirs dê bihêle ew li gewdê xwe bigere lê gera wî bê havil bû, herdiçe baweriya wî bêtir dibe ku wî gewdê xwe winda kirî û ew ne xewnekê dibîne; "Min ji zû de xewn nedîtin e".

Ne ku wî her tiştek got gereke em jê bawer bikin, ji berî çend rojan wî xewneke din bi wan dîtibû, lê nedixwest wê bîne bîra xwe. De ka em vegerin û binirin çî bi gunên wî hat; dikin biteqin û herdiçû ew diwermîn, di zikê wî de mezin dibûn.

Çend carên din destê xwe davêje wan lê hertim bayekî reş dikeve nav tiliyan, ji êş û jana wan re kir ku

biqîre lê ew bi behaneya tirsî ji cîrana ji wê ramanê digere; "Ewê derkevin devê penceran û li min binirin, bê ku tu tişt hebe ew çavan ji min nabirin, tu dibê qey tuka- arî wan, ji bilî çavdêriya min, tune. Ne ku ez hîne di vê tariya tîr de biqîrim, dê ji wan re bibe derfetek ku pozên xwe têxin hundirê avdestê jî. Bila ew di donê xwe de bişewitin".

Di vir de jî wî nerast digot, tucîran li dora wî tinebûn; ji roja ku xwe di vê buhuştê de dîtî ji bilî xwe hîne rastî tukesî nehatiye. Ew bi şîrê deveya ku di jorî xwe de dîtibû mezin bûbû û bi vexwarina ava Kaniya Sipî jî ziwabûna xwe vedimrand û li ber devê wê jî cihek ji xwe re dûzkiriye, xew û xewnên xwe tê de dişkîne lê wî tucaran bihna yekî weke xwe li wan deran, hîne, nedîtiye.

- "Tu kiyî, her ku min tiştê got tu min virek dertînî û tu dixwezî ez li gor dilxweziyên te bijîm, baxifim, rabim û rûnim. Te a nuha cixareyek pêxist û tu dixwezî dûyê xwe têvede gewriya min, min hîne ew nedîtiye û ne jî ez dizanim cixare çiyê û ji çî çê dibe û ji berî ku tu mîna hercar direvî ramanêke din gereke tu evê yekê baş nasbikî ku; ev jiyana min e, erê te ez afirandim û ji min re got: "Bibe" lê ezê li gor zanîn û viyana xwe bijîm, min dixwest ez li gor evîna xwe jî bijîm lê ew bi dest min neket".

Pîr Rustem ji cihê xwe tê avêtin; kiye evê bi wî re

daxife. Ew çend caran li dora xwe dinire û li xwedyê deng digere lê ji berî ku ji nişkabûna xwe şiyar bibe careke din dengê wî dike; "Tu li çi digerî, xûya dike ku vê carê sîbera te donxizî bi te kiriye û nehêştî tu tê bighî ku lehengê çêroka te daxife".

Ew bi gotina wî ya dawiyê re pênûs ji dest xwe davêje û ji pelên sipî direve lê gotina pêşiyê rijîbû û pêvajoya jiyana wî hatibû nîgarkirin û hêdî-hêdî, pelên sipî bi lekeyên jiyana wî reş dibûn.

- "Tu li wan deran çi dikî, te çima destên xwe xistin wê derê". Ewê di buhuştê de, li ser şopa deng dimeşe û ev cara pêşiyê ku dûtî Kaniya Sipî dikeve, xwest ji wî bi pirse, ka tuçare li ba wî hene ku hinekî guvaştina gunên wî kêmbin û tîrbûna reşiyê jî hinekî tenik bibe. Lê kenê wî yê bilind dihêle pirsên wî birevin û, careke din, ew bi xwe dikene; dema ku nepirsîn a xwe, bi çavdêriya cîranan û da ku nizanibin gunên wî werimîn e, bincil dike.

- "Tu ji ku ve dizanî ez bi çi diramim ta ku tu nirînên xwe li ser ava dikî". Pîr Rustem xwest bersiva xwe bide û jê re bêje ku tusûcên wî di vê yekê de tineye û wî pênûs ji destê xwe avêtiye û ewî ji ber xwe jiyana wî nîgar dike, lê turê ji bilî pênûs tunebûn ku bi lehengê xwe bide naskirin û ew jî ji destên wî derketibû.

- "Ezê nehêlim ku tu di nîvê rê de dev ji min berdî.